

České sbory na 7. sborové olympiádě v Cincinnati, USA, 2012

ROMAN PALLAS

C

Od 4. do 14. července 2012 se konal již 7. ročník World Choir Games, tedy takzvané „sborové olympiády“. Dějištěm bylo město Cincinnati ve státě Ohio v USA. Jedná se bezpochyby o největší a nejvýznamnější akci svého druhu na světě, o čemž svědčí skutečnost, že průměrně se každého ročníku zúčastní 380 sborů ze 73 zemí světa. Iniciátorem a pořadatelem této události je německá nadace Interkultur, která se zaměřuje na pořádání mezinárodních sborových soutěží od roku 1988. Poprvé se olympiáda konala v rakouském Linzi v roce 2000, následně pak každé dva roky střídavě na různých kontinentech (2002 – Busan, Korejská republika, 2004 – Bremen, Německo, 2006 – Xiamen, Čína, 2008 – Graz, Rakousko, 2010 – Shaoxing, Čína, 2012 – Cincinnati, USA). Hlavní myšlenkou sborového olympijského hnutí je především setkání amatérských sborů všech druhů z celého světa, sdílení prosté radosti z provozování hudby a výměna cenných zkušeností. Z toho důvodu je soutěž rozdělena na dva stupně. Champions Competition se mohou zúčastnit pouze vybrané sbory, které již dosáhly významných úspěchů na mezinárodních soutěžích nebo úspěšně prošly kvalifikačním kolem, a do Open Competition se mohou přihlásit všechny sbory jakékoli umělecké úrovně. V průběhu celé akce se potom koná kromě soutěží a přidružených koncertů i řada tematicky zaměřených workshopů a přednášek.

Koncepce soutěže i systém hodnocení výkonů se v zájmu co největší objektivity a dostupnosti postupně vyvíjely. Jak již bylo uvedeno výše, v současné době je soutěž dvoustupňová. Sbory, které se zúčastní

nižší Open Competition, jsou hodnoceny v rámci 30-bodové stupnice a mohou získat zlatý (21–30 bodů), stříbrný (11–20 bodů) nebo bronzový (1–10 bodů) diplom. Ve vyšší Champions Competition jsou již udělovány medaile a bodování probíhá ve 100-bodové stupnici (zlatá medaile za 80–100, stříbrná za 60–79 a bronzová za 40–59 bodů). Soutěží se ve více než 20 kategoriích, které rozlišují buď typy sborů (podle věku a hlasového složení) nebo hudební žánry. Držitel zlaté medaile s nejvyšším počtem bodů v každé kategorii pak získává titul šampióna a účastní se finálové soutěže o titul světového šampióna. Vystoupení sborů hodnotí mezinárodní porota, která má v Open Competition 5 členů a v Champions Competition 7 členů. V porotě zasedají mezinárodně uznávaní odborníci a přední osobnosti v oblasti sborového zpěvu včetně významných skladatelů sborové hudby.

Sedmému ročníku nelze po organizační stránce nic vytknout. Zkušený a sebraný tým pracovníků Interkultur, který koordinoval soutěžní vystoupení, přátelské koncerty a další doprovodné akce pro stovky sborů, doplněný o bezpočet dobrovolníků, kteří byli sborům k dispozici kdykoli a kdekoli, zajišťoval plynulý a bezchybný průběh celé akce. K tomu nesmírně vstřícní policisté doslova na každém rohu a velmi přátelští místní obyvatelé přispívali k vytvoření neopakovatelné atmosféry, plné radosti a nevšedních sborových zážitků. Velkolepý zahajovací a závěrečný ceremoniál ve zcela zaplněné US Bank aréně s kapacitou pro 15000 lidí, s průvodem vlajkonošů, symfonickým koncertem a za přítomnosti starosty města a představitelů amerického senátu,

9

byl pak pověstnou „třešničkou na dortu“. Nutno dodat, že všechny sály, ve kterých jednotlivé soutěže probíhaly, byly zcela zaplněny publikem, složeným jak z dalších zúčastněných sborů, tak z veřejnosti. Velice příjemnou a povzbuzující zkušeností byl bouřlivý aplaus ve stoje, jímž publikum odměnilo každý slušný, byť ne úplně dokonalý výkon. Proto už samotná účast na sborové olympiádě byla velmi silným a pozitivně motivujícím zážitkem.

World Choir Games v Cincinnati se zúčastnilo celkem pět českých sborů: Abbellimento Praha – sbormistr Jarmila Novenková, Iuventus, Gaude! Jablonec nad Nisou – sbormistr Tomáš Pospíšil, Puellae cantantes Litoměřice – sbormistr Roman Pallas, Sušický dětský sbor – sbormistr Josef Baierl, Zvonky Praha – sbormistr Jarmila Novenková. Ty získaly celkem 4 zlaté, 4 stříbrné a 1 bronzovou medaili v Champions Competition a 1 zlatý a 1 stříbrný diplom v Open Competition. Nejvyššího bodového hodnocení 84,5 bodu dosáhly sbory Iuventus, Gaude! v kategorii Musica sacra a Zvonky Praha v kategorii Folklor. Z českých sborů se výše dostala jen brněnská Kantiléna v roce 2008 (87,5 bodu) a královéhradecký Dívčí sbor Jitro v roce 2006 (85,25 bodu). Na překonání hranice 90 bodů, nad kterou se většinou pohybují vítězové jednotlivých kategorií, tak české sbory zatím čekají. Od prvního ročníku se sborové olympiády zúčastnilo 21 českých sborů, které získaly celkem 13 zlatých, 20 stříbrných a 1 bronzovou medaili a 6 zlatých a 11 stříbrných diplomů v kvalifikačních kolech a Open Competition.

O hodnocení soutěžních výkonů se v Cincinnati staralo celkem 61 porotců z celého světa, mezi nimiž nechyběly ani takové osobnosti, jako například maďarský skladatel Levente Gyöngyösi, finská skladatelka Mia Makaroff, litevský skladatel Vytautas Miškinis, americký skladatel a sborový aranžér Kirby Shaw, švédský sbormistr Robert Sund nebo maďarská sbormistryně Katalin Kiss. Každá skladba soutěžního vystoupení byla hodnocena zvlášť podle několika kritérií. Nejčastěji, jak to známe i z některých tu-

zemských soutěží, byla bodována intonace, zvuková kvalita sboru, dodržení notového zápisu a celkový umělecký dojem. V určitých kategoriích se pak přihlíželo k některým specifickým žánrům, například v kategorii folklor byla bodována autenticita provedení, v kategorii populární hudby potom způsob interpretace (stylovost pěveckého projevu, choreografie atd.). Každý sbor kromě diplomu obdržel i bodovací listinu ke svému vystoupení, což i při absenci osobní konzultace s porotci, která by při vysokém počtu účastníků byla nemožná, poskytlo základní přehled o tom, v jakém ohledu sbor vyniká a kde má naopak rezervy. Vzhledem k pestrému národnostnímu a profesnímu složení každé poroty se v některých ohledech hodnocení výrazně liší, což ale v celosvětovém měřítku přispívá k větší objektivitě konečných výsledků.

Sborová olympiáda i další sborové soutěže v režii nadace Interkultur byly u nás mnohokrát terčem kritiky, jednak pro vysoké náklady spojené s účastí sboru, a také pro způsob hodnocení. S přihlédnutím k velkoleposti, publicitě, organizační náročnosti a přítomnosti tolika významných osobností v porotě se však tyto výtky jeví jako irelevantní. Důkladně propracovaný systém bodového hodnocení zaručuje maximální objektivitu a v rámci jednotlivých bodovaných kritérií nabízí zkušenému porotci dostatek prostoru pro zhodnocení jakéhokoli aspektu daného vystoupení. Získané zkušenosti pak mají nevyčíslitelnou hodnotu a možnost slyšet sbory doslova z celého světa, navázat nové kontakty a vyměnit si sborové nahrávky, je naprosto jedinečná. Sborový zpěv se ve světě vyvíjí velmi rychle, nová sborová tvorba je úžasně různorodá a nové skladby či sborové úpravy lidových i populárních písní kladou na interprety velmi vysoké nároky jak po stránce technické, tak i výrazové (využívání nekonvenčních výrazových prostředků není výjimkou). Při srovnání se špičkovými sbory z Číny, Jihoafrické republiky, Maďarska, Finska, Švédska, Japonska a dalších zemí, mají české sbory před sebou hodně práce, aby si udržely svou kon-

kurenceschopnost. Bylo by dobré, aby se další sborové olympiády, která se bude konat v roce 2014 v lotyšské Rize, zúčastnilo mnohem více českých sborů, aby někdejší pověst tuzemského sborového umění nezmezila v propadlišti dějin. Kromě toho je potřeba, aby se české sbory vymanily ze své uzavřenosti, přestaly žít minulostí a otevřely se novým hudebním obzorům. Zatímco u nás vývoj sborového zpěvu poněkud stagnuje, v zemích, kde před dvaceti lety byl jen okrajovou záležitostí, dnes zažívá obrovský rozmach. Sborům, které si z finančních nebo

jiných důvodů nemohou účast na olympiádě dovolit, doporučuji účast na některé z komorněji koncipovaných mezinárodních soutěží, kde je mimo jiné umožněn osobní pohovor s jednotlivými porotci (Budapešť, Riva del Garda, Zwickau a další). Až se do porot českých sborových soutěží začnou zvát kromě sbormistrů a hlasových pedagogů také skladatelé, hudební kritikové, režiséři a jiní odborníci z oblastí, které se světu již otevřely, budeme snad schopni lépe reagovat na takové výzvy, jako jsou World Choir Games.

Výsledky českých sborů na World Choir Games 2012:

Abbellimento	stříbrná medaile (77,13 bodu)	kategorie Musica sacra
Iuventus, Gaude!	zlatá medaile (83,63 bodu)	kategorie mládežnických sborů
	zlatá medaile (84,50 bodu)	kategorie Musica sacra
Puellae cantantes	stříbrná medaile (74,00 bodu)	kategorie Folklor
	zlatý diplom (23,63 bodu)	kategorie Musica sacra
	stříbrný diplom (17,40 bodu)	kategorie Popular music
Sušický dětský sbor	stříbrná medaile (70,25 bodu)	kategorie Dětské sbory
	stříbrná medaile (75,50 bodu)	kategorie Scénický folklor
	bronzová medaile (54,00 bodu)	kategorie Show choirs
Zvonky Praha	zlatá medaile (80,13 bodu)	kategorie Mládežnické sbory
	zlatá medaile (84,50 bodu)	kategorie Folklor